

Styrelseärende

Diarienummer NVAAB 2018/53

Styrelsen för Nacka vatten och avfall AB

Huvudmannskap för stationära sopsugsanläggningar

Förslag till beslut

Styrelsen beslutar att:

- Föreslå kommunfullmäktige att ge Nacka vatten och avfall huvudmannskapet för stationära sopsugsanläggningar gällande nybyggnation inom Nacka kommun

Sammanfattning

I samband med de stora exploateringsprojekt som planeras i Nacka har stationär sopsug pekats ut som förordat insamlingssystem för hushållsavfall och kommer utgöra en del av kommunens infrastruktur. En diskussion har förts om vem huvudmannen för dessa anläggningar ska vara varför frågan lyftes redan vid styrelsemötet den 23 februari 2018, då det beslutades att ge VD i uppdrag att göra en utredning kring de olika alternativen. Utredningen har gjorts av SWECO och bifogas styrelseärendet.

Utgångspunkten i utredningen är i stora drag följande;

- Exploateringsenheten uppför anläggningen för att sedan överlåta den till bolaget
- Finansiering för investering tas via anslutningsavgift från byggherrar i stadsbyggnadsprojekten
- Avfallstaxa finansierar drift, underhåll och reinvestering
- Huvudman och övertagande efter uppförd anläggning blir Nacka vatten och avfall

Om beslutet fattas innebär det att renhållningsordningen såväl som ägardirektiv måste justeras.

Mats Rostö
Verkställande direktör

Jan Setréus
Enhetschef
Avfall och kund

Ärendet

Nacka vatten och avfall AB beslutade i styrelsemöte 2018-02-23 att utreda alternativ för huvudmannaskap. Sweco fick detta uppdrag och deras rapport bifogas beslutsunderlaget. Utifrån denna utredning har tjänstemännen tagit fram ett förslag på beslut

Ärendets beredning

Jan Setréus, enhetschef, Avfall och kund, har berett ärendet.

Bilagor: 1. Sweco:s Rapport – Huvudmannaskap för stationär sopsug inom Nacka kommun

RAPPORT

ERWORK GROUP AB (NACKA VATTEN OCH AVFALL AB)

Huvudmannskap för stationär sopsug inom Nacka kommun

UPPDRAGSNUMMER 13006301

2018-09-04

WASTE MANAGEMENT

MAGNUS THULIN
JONAS SELANDER LYCKEBORG
AMANDA CARLBERG

II

Sammanfattning

I samband med de stora exploateringsprojekt som planeras i Nacka har stationär sopsug pekats ut som förordat insamlingssystem för hushållsavfall och kommer utgöra en del av kommunens infrastruktur. Det bör därför ligga i kommunens intresse att ha rådighet över dessa system även i förvaltningskedet.

Byggherrar är ofta positiva till stationär sopsug men inte till att behöva samverka eller att lämna över ansvaret för driften till fastighetsägarna. Om kommunen tillämpar kommunalt huvudmannaskap och är en aktiv aktör i exploateringsprojektet underlättar det avsevärt för samtliga parter. Det medför att stationär sopsug kan implementeras enklare med mindre motstånd.

En kommunal huvudman har möjlighet att ta ut avgift för förvaltning via avfallstaxa vilket gör att kostnaderna kan fördelas över hela sopsugskollektivet. Då sopsugsystem har variationer i kostnader över tid (beroende på reinvesteringar) medför detta att en kommunal huvudman har goda möjligheter att ha en jämn avfallstaxa över tid. Vid förvaltning inom en samfällighet kan årsavgiften kraftigt behöva höjas om det ej har fonderats för reinvesteringar vilket uppfattas som negativt och kan leda till att sopsugsystemet stängs ner.

Investeringskostnader för stationära sopsugsanläggningar tas vanligtvis ut som en anslutningsavgift i ett exploateringsprojekt men kan likaväl tas ut genom taxan över tid. Att ta ut avgiften via taxa görs dock för närvarande inte i någon kommun. En engångsavgift för investering får ej tas via avfallstaxa. Vilken kommunal nämnd eller bolag som tar ut anslutningsavgiften har ingen större betydelse. Då det planeras för ett flertal större sopsugsystem av liknande karaktär skulle en enhetlig anslutningsavgift kunna tillämpas.

Omfattningen av planerade sopsugsystem medför att det finns underlag för att anställa minst en person på heltid för att delta i alla skeden av implementeringen samt förvaltning. Oavsett vilken kommunal nämnd eller bolag som ansvarar för utförande bör NVOA vara delaktiga i planering och projektering om de sedan ska överta systemet och ansvara för driften.

Kommunen bör besluta om fortsatt utredning kring vilken nämnd eller kommunalt bolag som ska ansvara för att säkerställa att sopsug byggs i kommunens exploateringsprojekt samt ta fram riktlinjer i det fall där kommunen ska överta sopsug från privat exploatering. Kommunen bör även utreda / besluta hur kostnaderna för investering och förvaltning ska täckas och hur avfallstaxan ska utformas.

Justeringar i renhållningsordning, föreskrifter samt ägardirektiv för NVOA kan behöva tas av kommunfullmäktige. Rutiner och avtalsformer under uppförande av sopsugsanläggningar behöver även utredas i detalj.

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	1
1.1	Potential för stationär sopsug	1
2	Uppförande av sopsugsystem	2
2.1	Faser	2
2.2	Resursåtgång	3
3	Gränssnitt mellan huvudman och fastighetsägare	3
3.1	System helägt av huvudmannen	4
3.2	Huvudmannen äger system fram till fastighetsgränsen	4
3.2.1	Alternativ 1 – Gemensam upphandling för terminal, huvudrörnät och inkast	4
3.2.2	Alternativ 2 – Öppet system	4
4	Alternativ på huvudmannaskapslösningar	5
4.1	Samfällighet	5
4.1.1	Organisation	5
4.1.2	Övertagande	5
4.1.3	Ekonomi, avgifter, taxa	5
4.2	Leverantörskontrakt	6
4.2.1	Organisation	6
4.2.2	Ekonomi	6
4.3	Kommunalt huvudmannaskap	6
4.3.1	Organisation	6
4.3.2	Övertagande	7
4.3.3	Ekonomi	7
5	Jämförelse mellan ägandeformer	9
6	Slutsatser	10

1 Bakgrund

Frågan kring kommunalt huvudmannaskap för stationär sopsug är aktuell i flera kommuner i Stockholmsregionen i samband med stora bostadssatsningar. Nacka Vatten och Avfall AB beslutade i styrelseärende Stationär sopsug 2018-02-23 att utreda alternativ för huvudmannaskap. Sweco har fått i uppdrag att ta fram en rapport som belyser de viktigaste frågorna kopplade till huvudmannaskap och baseras på tidigare gjorda utredningar åt Nacka Vatten och Avfall AB och Stockholm Vatten och Avfall AB samt samlad erfarenhet. Rapporten ska ligga till grund för beslut om kommunalt huvudmannaskap i Nacka kommun.

Hur insamling av hushållsavfall ska ske i en kommun är en strategiskt viktig infrastrukturfråga och bör behandlas likt t.ex. vatten och avlopp. Vill kommunen satsa på maskinella system är stationär sopsug ett lämpligt val vid stadslik bebyggelse och kommunen bör därför säkerställa att ett sådant system byggs.

Stationär sopsug är ett tekniskt komplicerat system som kräver kunskap och resurser för att systemet förvaltas på ett sådant sätt att livslängden på komponenter är lång samt att driftsekonomi är god.

Att kommunen bygger stationär sopsug och bildar gemensamhetsanläggningar som sedan övertas av fastighetsägarna har under senare år mött stort motstånd. Frågan har fått mest uppmärksamhet i Stockholms kommun där byggherrar och fastighetsägare kraftigt motsatt sig att ta över gemensamhetsanläggningar för sopsugsystem i stadens exploateringsprojekt.

1.1 Potential för stationär sopsug

Det finns ca 1300 lägenheter anslutna till befintliga sopsugsystem i Jarlaberg samt ett mindre system i Nacka Centrum.

I samband med utbyggnad av tunnelbanan har Nacka åtagit sig att bygga ca 13 500 bostäder. En stor andel av bebyggelsen är tänkt att vara lägenheter och i områden med stadslik karaktär varvid stationär sopsug har utretts och bedömts som ett lämpligt system för avfallshantering. En uppskattning av antal lägenheter som skulle omfattas av stationär sopsug och ett eventuellt kommunalt huvudmannaskap redovisas nedan:

Tabell 1, Planerade antal lägenheter med sopsug (Utredning om stationär sopsug i Nacka och Sickla-Plania, Ekholm 2017)

Område	Antal lägenhetsekvivalenter
Centrala Nacka	6.000
Sickla Plania	3.000
Bergs Gård	2.000
Totalt	11.000

2 Uppförande av sopsugsystem

I dagsläget finns ingen organisation eller erfarenhet av att bygga eller förvalta stationära sopsugsystem hos kommunen. I det fall en exploatör anser att stationär sopsug är ett bra system får de själva planera, bygga och lämna över systemet till en samfällighet som utgörs av fastighetsägarna. Nedan beskrivs de faser som ingår vid uppförande av ett sopsugsystem t.o.m. drift.

2.1 Faser

Beslutsfas

Framtagande av beslutsunderlag för bedömning av om sopsug är relevant för ett berört område. Beslutsunderlaget omfattas av en förstudie baserad på lokala förutsättningar samt kan även innehålla en jämförelse mellan olika insamlingsystem ur flera perspektiv såsom trafik- och säkerhet, miljö och ekonomi.

Det är viktigt att säkerställa att beslut om eventuellt sopsugssystem blir bindande för samtliga fastigheter i området. Detta bör anges som en förutsättning i detaljplan samt regleras genom t.ex. markanvisningsavtal och överenskommelse om exploatering.

Roller

- Sopsugssakkunnig för att ta fram beslutsunderlag.
- Plan- eller exploateringskunnig som kan säkerställa att sopsug blir obligatoriskt.

Förprojektering

I nästa steg görs förprojektering så samordning med annan infrastruktur kan säkerställas. En förprojektering ligger till grund för kalkyler som sätter nivåer för anslutningsavgifter

Roller

- Sopsugssakkunnig för att utföra förprojektering
- Projektledare som ansvarar för samordning med byggherrar och tar fram anslutningsavgifter

Upphandling

Upprättande av förfrågningsunderlag för hela sopsugssystemet som rörnät, inkast och terminal.

Roller

- Sopsugssakkunnig, för att skriva ett förfrågningsunderlag. Delta vid utvärdering av anbud.

Genomförande

Under genomförandet kommer samordning med byggherrar och produktion av annan infrastruktur vara nödvändig.

Roller

- Projektledare för att samordna sopsugsleverantör, byggherrar och övriga aktörer.

Drift

För stora stadsbyggnadsprojekt pågår drift och utbyggnadsfaserna parallellt under en långt tid. Projektägare för utbyggnaden bör även följa upp att drift och underhåll utförs enligt avtal under denna period. När systemet är fullt utbyggt ansvarar huvudmannen för att handla upp drift och underhåll.

Roller

- Avtalsuppföljning
- Drift- tillsynspersonal, se till att anläggningarna fungerar och optimeras via återkoppling till leverantör etc.
- Sopsugssakkunnig, i de fall större förändringar ska göras i drift- och underhållsavtal vid förnyad upphandling.

2.2 Resursåtgång

Att planera, projektera och driva ett större sopsugsprojekt (ca 2000 – 5000 lägenheter) kräver en sopsugskunnig resurs på ca 50% av en heltidstjänst. Drift och underhåll handlas normalt sett upp av en driftsentreprenör, dock krävs kompetens vid upphandlingen.

Med den planerade utbyggnaden av Nacka kommun uppskattas att det på sikt behövs ca 1.5 heltidstjänster för att hantera sopsugsfrågor under exploateringen av 11 000 lägenheter.

3 Gränssnitt mellan huvudman och fastighetsägare

Ett sopsugssystem består av terminal, rörsystem huvudledning samt kvartersnät, inkastventiler och ett styrsystem. Det finns ett flertal sätt att dra gränsen för ansvarsområden mellan huvudmannen och respektive fastighetsägare. Tre av de vanligaste modellerna beskrivs nedan.

3.1 System helägt av huvudmannen

Huvudmannen handlar upp samtlig utrustning för systemet, inkast överläts till fastighetsägaren. Inkast och rör i kvarter ingår i anslutningsavgiften.

Huvudmannen ansvarar för drift och underhåll av hela systemet utom inkasten. Att äga inkasten kan medföra problem om de skadas av fastighetsägaren. Fastighetsägaren hålls ersättningsskyldig för skador som kan härledas till felaktigt avfall från fastigheten. Lösningen förutsätter ledningsrätt för huvudmannen så underhåll av rör kan utföras.

Fördelen med lösningen är att huvudmannen kan säkerställa att underhållet utförs i erforderlig omfattning. Byggherrar får en enkel och tydlig förutsättning vid exploateringen.

Det medför dock att huvudmannen måste samordna sopsugsleverantören och byggherren i mycket större utsträckning än om byggherrarna driver processen.

3.2 Huvudmannen äger system fram till fastighetsgränsen

I det fall huvudmannen äger systemet fram till fastighetsgräns så kan ansvaret mellan huvudman och fastighetsägare utformas på två sätt vilket speglas i två förekommande modeller för upphandling som beskrivs nedan.

3.2.1 Alternativ 1 – Gemensam upphandling för terminal, huvudrörnät och inkast

Huvudmannen handlar upp huvudrörnät och terminal, inkluderat i detta är á-priser för inkast och kvartersnät som byggherrar kan avropa mot. Byggherrar tecknar avtal direkt med leverantören med förhandlade priser som grund. Anslutningsavgiften behöver då inte inkludera inkast och rör i kvarter.

Huvudmannen ansvarar för drift och underhåll av hela systemet utom inkasten. Fastighetsägaren hålls ersättningsskyldig för skador som kan härledas till felaktigt avfall från fastigheten. Huvudmannen behöver ledningsrätt för styrkabel som kommunicerar med inkasten.

Med denna modell slipper huvudmannen äga rör och utrustning på kvartersmark. Huvudmannen har dock möjlighet att säkerställa att underhåll utförs.

Att avtal om leverans av utrustning på kvartersmark tecknas mellan byggherre och leverantör säkerställer att samordning sker mellan dessa parter.

Det är en tydlig och enkel lösning för byggherrar vilka dock saknar möjlighet att påverka upphandlingen.

3.2.2 Alternativ 2 – Öppet system

Huvudmannen handlar upp huvudrörnätet och terminalen. Detaljerade specifikationer för anslutning till systemet tas fram. Därefter kan byggherrarna fritt handla upp kvartersrör samt inkast. Huvudmannen behöver ledningsrätt för styrkabel för anslutning till systemet.

I detta fall svarar huvudmannen för underhåll av huvudrörnät och terminal men respektive fastighetsägare underhåller kvartersutrustning.

Byggherrar kan med denna lösning själva upphandla inkast och kvartersrör. Det finns dock ingen standard för sopsugar så mycket stora krav ställs på teknisk dokumentation vid upphandling. Marknaden för leverantörer av kvartersutrustning är begränsad vilket gör att lösningen kan bli kostnadsdrivande för byggherrar. Det kan även medföra ökade kostnader för huvudmannen i samband med upphandling och samordning.

Framförallt är dock risken att eftersatt underhåll för kvartersutrustning kan medföra störningar och kostnader både för respektive fastighetsägare men även systemet i stort.

4 Alternativ på huvudmannaskapslösningar

4.1 Samfällighet

Majoriteten av befintliga stationära sopsugsystem i Sverige förvaltas som en gemensamhetsanläggning av en samfällighet då detta var standardförfarande när många system byggdes på sjuttio- och åttioalet.

Är det bara en fastighetsägare som nyttjar ett sopsugsystemet behövs ingen gemensamhetsanläggning.

4.1.1 Organisation

Fastighetsägarna bildar en samfällighet som normalt sett utgörs av fastighetsägare, dvs bostadsrättsföreningar och fastighetsbolag, ibland anlitas personal med sopsugskompetens. Styrelsen för samfälligheten utgörs oftast av lekmän då varken bostadsrättsföreningar eller fastighetsbolag har anställd personal med sopsugskompetens. Under långa exploateringsprocesser sker inträde i samfälligheten löpande varefter fastigheter färdigställs.

4.1.2 Övertagande

I detta fall så ansvarar normalt sett exploatören för planering, projektering och uppförande av sopsugsanläggningen samt ansvarar för att bilda en gemensamhetsanläggning som sedan övertas och förvaltas av en samfällighetsförening. Samfällighetsföreningen består av fastighetsägarna och kostnaderna fördelas enligt nyckeltal fastställda av lantmäteriet.

Exploatören kan utgöras av en kommunal förvaltning som med stöd av exploateringsavtal överför anläggningen till en samfällighet.

4.1.3 Ekonomi, avgifter, taxa

En avgift tas ut av samfällighetsföreningen baserat på andelstal. Samfälligheten ansvarar för alla drift och underhållskostnader och justerar avgiften årligen baserat på utgifterna. Om ett gammalt sopsugsystem står inför stora reinvesteringar kan det bli komplicerat för föreningen att hantera detta varför nedläggning av sopsugsystem riskerar att bli en följd.

Till kommunen betalas endast avfallstaxa för hämtning och behandling av avfall i containrar från sopsugsterminalen.

4.2 Leverantörskontrakt

Flera leverantörer av sopsugsystem har studerat möjligheten att finansiera, bygga och förvalta ett sopsugsystem via långtgående avtal med fastighetsägarna. Behovet har uppstått på grund av svårigheterna med att förvalta via samfällighet. Det finns leverantörer som äger anläggningar i dagsläget men då har de övertagits i ett senare skede, det finns inga exempel på där leverantörskontrakt har varit grundprincipen genom hela sopsugsprojektet.

4.2.1 Organisation

Exploatören behöver planera, förprojektera och handla upp en leverantör, därefter ansvarar leverantören för projektering, uppförande och förvaltning. Ett avtal bör tecknas över lång tid. Leverantören tar sedan ut investerings och driftkostnader av fastighetsägarna.

4.2.2 Ekonomi

Leverantören tar ut en avgift av fastighetsägarna baserat på andelstal. Avgiftsnivåer och mekanismer för justering av dessa regleras i avtal vid upphandling.

Avfallstaxan för hämtning vid terminalen och behandling av avfallet betalas av leverantören och förs vidare på fastighetsägarna.

4.3 Kommunalt huvudmannaskap

På senare år har kommunalt huvudmannaskap av stationär sopsug blivit vanligare, särskilt i Stockholmsregionen. Fr.o.m. januari 2019 kommer även SVOA (Stockholm Vatten och Avfall) ta över huvudmannaskapet för stationära sopsugsystem i Stockholms exploateringar. Det finns nu väldigt få kommuner i landet som förordar stationär sopsug och samtidigt inte har huvudmannaskapet.

4.3.1 Organisation

Vem som ansvarar för att uppföra respektive förvalta sopsugsanläggningar inom kommunen är inte självklart, det kan t.ex. vara exploateringsavdelning, kommunalt avfallsbolag eller förvaltning. En kommunal nämnd kan stå som ansvarig för projektering och upphandling för att sedan överlåta ägande och drift till en annan nämnd. Detta sker genom beslut i kommunstyrelse och/eller kommunfullmäktige.

Den avdelning på kommunen som är mest lämpad att driva etableringen av en sopsugsanläggning och samordna med övrig infrastruktur är lämpligen den som driver exploateringsprojektet. Dock bör den part som ska förvalta systemet vara delaktig i kravställning och projektering.

6(10)

RAPPORT
2018-09-04

HUVUDMANNASKAP FÖR STATIONÄR SOPSUG INOM NACKA
KOMMUN

4.3.2 Övertagande

I det fall en förvaltning uppför sopsugsanläggningar som sedan överläts på Nacka Vatten och Avfall måste hänsyn tas till att bolaget är skattskyldigt. Vid detta eventuella förfarande måste taxekonstruktionen anpassas.

Vid privat exploatering bör det finnas möjlighet att överlämna system till en kommunal huvudman likt gator och allmän platsmark.

4.3.3 Ekonomi

Det finns ingen praxis i hur kostnader för ett sopsugsystem ska tas ut utan flera metoder används. De kostnader som behöver täckas är investeringskostnader och förvaltningskostnader. Följande alternativ finns för kommunen som kostnadsuttag.

- Anslutningsavgift + avtalad avgift
- Anslutningsavgift + taxa
- Taxa

Till skillnad från för vatten och avloppstjänster så får inte engångsavgifter tas ut via avfallstaxan (framgår i förarbetena till miljöbalken). Ska utgifter för investering täckas via taxa så måste de tas ut jämnt fördelade över tid. Då ett sopsugsystem har höga investeringskostnader innebär det att kommunen kommer ligga ute med ett stort kapital vilket inte är önskvärt. Det finns därför ingen kommun som har valt detta alternativ.

Normalt sett tas istället kostnaden för investering ut som en anslutningsavgift, avgiften avtalas med byggherrar i markanvisningsavtal/överenskommelse om exploatering alternativt exploateringsavtal. Anslutningsavgiften beräknas normalt sett i planeringsskedet och fördelas med nyckeltal (t.ex. BOA eller antal lägenheter). Vid kommunalt huvudmannaskap finns även möjligheten att sätta ett schablonbelopp för anslutningsavgift i kommunen, sedan kan eventuellt underskott hanteras över tid med avfallstaxan.

Ska kostnad för drift och underhåll täckas med en avgift behöver den säkras upp med avtal under en lång tid, avgiften beräknas per sopsugsystem och ska även täcka kostnader för framtida reinvesteringar.

Enligt likställighetsprincipen ska avfallstaxan vara densamma för samma tjänst för alla i kommunen, det innebär att om förvaltningskostnaden tas ut via avfallstaxa så bör samma nivå på avgift tillämpas oavsett var i anläggningens livscykel man befinner sig.

Avfallstaxan är det verktyg som kommunen har tillgång till som kommunal renhållare vilket kan nyttjas för att säkerställa att avgift erhålls utan rättsliga invändningar. Bolaget kan då hävda att inkast utgör hämtställe och sopsugen som helhet ingår i insamlingssystemet för avfall. Avgiftsuttag som fastställts i taxan har ett tydligt lagstöd.

Förutom formuleringar i avfallstaxan bör det även anges i kommunens avfallsföreskrifter att fastighetsägare är skyldiga att nyttja sopsug i områden där detaljplanen föreskriver

sopsug. Syftet är att säkra systemet och antalet anslutna så att det är ekonomiskt hållbart över tid. I de kommunala föreskrifterna bör även fastighetsägarens ansvar tydliggöras.

Nedan sammanställs de olika modellerna för finansiering.

Kostnadsuttag	Investeringskostnad	Drift och underhåll	Reinvestering
Avfallstaxa	Får inte tas ut som engångsavgift. Inte tillämpat i någon känd kommun.	Kan hanteras som en löpande avgift riktad mot fastigheter anslutna till kommunalt ägd sopsug. Medför en juridiskt säkerställd intäkt över tid.	Hanteras då behovet uppstår, kan påverka avgift enligt taxa. Finns exempel på att detta ingår i drift och underhållsavgift enligt avfallstaxa.
Avgift, avtalad	Måste hållas skild från avfallstaxan	Regleras genom långsiktiga avtal med fastighetsägarna. Osäkert juridiskt om fastighetsägare vill dra sig ur systemet, NVOA kan anses ta ut en avgift för vilken det saknas lagstöd.	Kan bakas in i kostnaden för drift och underhåll.
Kombination av avfallstaxa för drift och underhåll och anslutningsavgift för investering	Måste hållas skild från avfallstaxan	Kan hanteras som en löpande avgift riktad mot fastigheter anslutna till kommunalt ägd sopsug. Medför en juridiskt säkerställd intäkt över tid.	Hanteras då behovet uppstår, kan påverka avgift enligt taxa. Finns exempel på att detta ingår i drift och underhållsavgift enligt avfallstaxa.

5 Jämförelse mellan ägandeformer

Nedan beskrivs de erfarenheter av för- respektive nackdelar med de olika huvudmannaskapsformer som Sweco delgetts vid kontakt med andra kommuner, byggherrar och fastighetsägare.

Samfällighet

Fördelar:

- Kräver ingen organisation för förvaltning av kommunen
- Större frihet för det boende att välja hur de förvaltar sitt system och känna ansvar för driftskostnaderna

Nackdelar:

- Att tvinga in fastighetsägare i en gemensamhetsanläggning uppfattas som negativt
- Kan medföra att lekmän ska förvalta och ansvara ett tekniskt system som utgör en del av stadens infrastruktur
- Risk att systemet skrotas om det inte sköts på rätt sätt över tid
- Kommuninvånare kan få betala olika mycket för sin avfallshantering beroende på vad driftskostnaderna är för det sopsugssystem de är anslutna till.
- Exploatörer har framfört att samfälligheter är administrativt komplicerat och försvårar byggandet.
- Byggs sopsugsystemet av en kommunal organisation för att senare överlämnas till en privat aktör behöver investeringsmoms erläggas.

Leverantörskontrakt

Fördelar:

- Det ligger i den som bygger systemets intresse att livscykelkostnaden blir så låg som möjligt
- Leverantör av system har hög teknisk kunskap att förvalta systemet.

Nackdelar:

- Obekräftat koncept
- Svårigheter att teckna långtgående avtal då det finns en hel del osäkerheter i stora exploateringsprojekt.
- Kommuninvånare kan få betala olika mycket för sin avfallshantering beroende på vad driftskostnaderna är för det sopsugssystem de är anslutna till.
- Strategisk infrastruktur hamnar helt i händerna på kommersiella aktörer

Kommunalt huvudmannaskap

Fördelar:

- Rättvist för kommuninvånarna avseende ekonomi och ansvar
- Smidigare hantering om staden förordar stationär sopsug
- Större möjlighet att samordna avfallshanteringen i planprocessen
- Mindre motstånd från byggherrar och fastighetsägare
- Större reinvesteringar kan fördelas på hela sopsugskollektivet, större möjlighet att hålla en jämn avgiftsnivå under tid
- Möjlighet att besluta om en enhetlig anslutningsavgift inom kommunen
- Ger underlag för att bygga upp en beställarkompetens i den kommunala organisationen
- Ger bättre förutsättningar för införande av sopsug vid exploateringar på privat mark

Nackdelar

- Kräver resurser inom den kommunala organisationen
- Begränsar fastighetsägares påverkan på förvaltning av systemet.

6 Slutsatser

Av de beskrivna huvudmannaskaps formerna bedöms kommunalt huvudmannaskap medföra störst fördelar. Det finns inget som hindrar att Nacka Vatten och avfall ikläder sig den rollen, antingen som förvaltare av anläggningarna eller även som uppförare.

Ägande i form av samfälligheter är den historiskt vanligaste formen för huvudmannaskap för sopsugsanläggningar. Det möter numera betydande motstånd från exploitörer som upplever lösningen problematisk.

Leverantörskontrakt utgör en relativ oprövad lösning som kan vara kostnadsdrivande på en marknad med begränsat antal aktörer. Stationär sopsug har pekats ut som förordat insamlingssystem för hushållsavfall och kommer utgöra en del av kommunens infrastruktur. Det bör därför ligga i kommunens intresse att ha rådighet över dessa system även i förvaltningskedet.

Kommunalt huvudmannaskap bedöms ge förutsättningar att förvalta sopsugsystemen och stödja exploateringsprocesserna inom kommunen. Nacka Vatten och Avfall kan genom egen och extern kompetens säkerställa upphandling av effektiv och kvalitativ förvaltning av anläggningarna.